DEKLINABIDEAK

Les déclinaisons basques

1

La langue Basque (Euskara) possède 16 cas, bien que certains puissent être considérés comme des cas de sur-déclinaison, chaque cas indiquant la fonction du mot dans la phrase. On distingue les cas suivants :

Absolutua Absolutif Sujet d'un verbe intransitif

·Complément d'objet direct d'un verbe transitif

Ergatiboa Ergatif ·Sujet d'un verbe transitif

Datiboa Datif • Complément d'attribution

Genitibo edutezkoa Génitif possessif Complément déterminant la possession

Genitibo leku-denborazkoa Génitif spatio-temporel ·Complément déterminant le lieu

·Complément déterminant le temps

Soziatiboa Sociatif ·Complément déterminant l'accompagnement

Destinatiboa Destinatif ·Complément déterminant le but

Motivatif ·Complément déterminant la cause

Instrumentala : Complément déterminant le moyen

Inessif · Complément déterminant le lieu présent

Ablatiboa Ablatif Complément déterminant le lieu d'origine

Adlatiboa Adlatif Complément déterminant le lieu de destination

Adlatibo bukatuzkoa Adlatif de terminaison · Complément déterminant le lieu de destination finale

Adlatibo bide zuzenekoa Adlatif directionnel Complément déterminant le lieu de direction

Partitiboa Partitif •Remplace l'article partitif

Prolatiboa Prolatif · Complément introduit en fraçais par « pour »

- · Lors de la déclinaison, on distingue également entre les états indéféni (*mugagabea*) et définis. Les états définis sont eux mêmes divisés en singulier (*singulara*), pluriel exclusif (*plurala urruna*) et pluriel inclusif (*plurala hurbila*).
  - · Il arrive que théoriquement, lors de la déclinaison, plusieurs voyelles se suivent. Le mot suit alors certaines modifications :

A + A = A Absolutif, indéfini : alaba Absolutif, défini, singulier : alaba Génitif possessif, défini, pluriel exclusif : alaba Absolutif, indéfini : alaba Génitif possessif, défini, pluriel inclusif : alaba Génitif possessif, défini, pluriel exclusif : alaba Génitif possessif, défini, pluriel exclusif : etxeen

D'autre part, les mots terminés par la diphtongue « au » se comportent comme des mots terminés par une consonne.

• Il est à noter que la déclinaison diffère à certains cas entre les mots se rapportant à des êtres animés ou inanimés.

Ex : etxera noa (je vais à la maison) / zuregana noa (je vais à toi).

Lexique : Mugagabea Indéfini

Mugatua Défini Singulara Singulier Plurala Pluriel

Urruna Lointain (exclusif) Hurbila Proche (inclusif) Izen propioak Noms propres Inanimés Bizigabeak Bizidunak Animés Hemen Ici Hor Là Han Là-bas

<u>DEKLINABIDEA</u> (Mots terminés par une voyelle)

	Mugagabea	Mugatua		
		Singulara	Plurala	
			Urruna	Hurbila
Absolutua	mendi	mendia	mendi <mark>ak</mark>	mendiok
Ergatiboa	mendik	mendiak	mendi <mark>ek</mark>	mendiok
Datiboa	mendi <mark>ri</mark>	mendiari	mendi <mark>ei</mark>	mendi <mark>oi</mark>
Genitibo edutezkoa	mendiren	mendiaren	mendien	mendion
Soziatiboa	mendirekin	mendiarekin	mendiekin	mendi <mark>okin</mark>
Destinatiboa	mendirentzat	mendiarentzat	mendientzat	mendiontzat
Motibatiboa	mendirengatik	mendia(ren)gatik	mendiengatik	mendiongatik
Instrumentala	mendiz	mendiaz	mendi <mark>ez</mark>	mendioz

BIZIGABEAK

Inesiboa	menditan	mendian	mendietan	mendiotan
Ablatiboa	menditatik	menditik	mendietatik/rik	mendiotatik/rik
Adlatiboa	menditara	mendira	mendietara	mendi <mark>otara</mark>
Adlatibo bukatuzkoa	menditaraino	mendiraino	mendietaraino	mendiotaraino
Adlatibo bide zuzenekoa	menditarantz	mendirantz	mendietarantz	mendiotarantz
Genitibo leku-denborazkoa	menditako	mendi <mark>ko</mark>	mendietako	mendiotako
Destibatiboa	menditarako	mendirako	mendietarako	mendiotarako

Partitiboa	mendirik
Prolatiboa	menditzat

Bilbon Bilbotik Bilbora Bilboraino Bilborantz Bilboko Bilborako

BIZIDUNAK

Inesiboa	idirengan	idia(ren)gan	idiengan	idiongan
Ablatiboa	idirengandik	idia(ren)gandik	idiengandik	idiongandik
Adlatiboa	idirengana	idia(ren)gana	idiengana	idiongana
Adlatibo bukatuzkoa	idirenganaino	idia(ren)ganaino	idienganaino	idionganaino
Adlatibo bide zuzenekoa	idirenganantz	idia(ren)ganantz	idienganantz	idionganantz
Adlatibo destibatiboa	idirenganako	idia(ren)ganako	idienganako	idionganako

Eneko(ren)gan
Eneko(ren)gandik
Eneko(ren)gana
Eneko(ren)ganaino
Eneko(ren)ganantz
Eneko(ren)ganako

<u>DEKLINABIDEA</u> (Mots terminés par une consonne)

	Mugagabea	Mugatua		
		Singulara		
Absolutua	haran	harana	haran <mark>ak</mark>	
Ergatiboa	haranek	haran <mark>ak</mark>	haran <mark>ek</mark>	haran <mark>ok</mark>
Datiboa	harani	haranari	haranei	haran <mark>oi</mark>
Genitibo edutezkoa	haranen	haranaren	haranen	haran <mark>on</mark>
Soziatiboa	haranekin	haranarekin	haranekin	haran <mark>okin</mark>
Destinatiboa	haranentzat	haranarentzat	haranentzat	haran <mark>ontzat</mark>
Motibatiboa	haranengatik	haranagatik	haranengatik	haranongatik
Instrumentala	haranez	haranaz	haranez	haranoz

Izen propioak
Mikeli
Mikelen
Mikelekin
Mikelentzat
Mikelengatik

BIZIGABEAK

Inesiboa	haranetan	haranean	haranetan	haran <mark>otan</mark>
Ablatiboa	haranetatik	haranetik	haranetatik/rik	haranotatik/rik
Adlatiboa	haranetara	haranera	haranetara	haranotara
Adlatibo bukatuzkoa	haranetaraino	haraneraino	haranetaraino	haranotaraino
Adlatibo bide zuzenekoa	haranetarantz	haranerantz	haranetarantz	haranotarantz
Genitibo leku-denborazkoa	haranetako	haraneko	haranetako	haran <mark>otako</mark>
Destibatiboa	haranetarako	haran <mark>erako</mark>	haranetarako	haranotarako

Eibarren
Eibarretik
Eibarrera
Eibarr <mark>eraino</mark>
Eibarrerantz
Eibarr <mark>eko</mark>
Eibarrerako

Partitiboa	haran <mark>ik</mark>	
Prolatiboa	harantzat	

BIZIDUNAK

Inesiboa	gizon <mark>engan</mark>	gizona(ren)gan	gizonengan	gizon <mark>ongan</mark>
Ablatiboa	gizonengandik	gizona(ren)gandik	gizonengandik	gizonongandik
Adlatiboa	gizonengana	gizona(ren)gana	gizonengana	gizon <mark>ongana</mark>
Adlatibo bukatuzkoa	gizonenganaino	gizona(ren)ganaino	gizonenganaino	gizononganaino
Adlatibo bide zuzenekoa	gizonenganantz	gizona(ren)ganantz	gizonenganantz	gizononganantz
Adlatibo destibatiboa	gizonenganako	gizona(ren)ganako	gizonenganako	gizononganako

Mikelengan
Mikelengandik
Mikelengana
Mikelenganaino
Mikelenganantz
Mikelenganako

DEKLINABIDEA (Démonstratifs)

	HEMEN		HOR		HAN	
	Singulara	Plurala	Singulara	Plurala	Singulara	Plurala
Absolutua	hau	hauek	hori	horiek	hura	haiek
Ergatiboa	honek	hauek	horr <mark>ek</mark>	hori <mark>ek</mark>	har <mark>k</mark>	hai <mark>ek</mark>
Datiboa	honi	hau <mark>ei</mark>	horri	hori <mark>ei</mark>	har <mark>i</mark>	hai <mark>ei</mark>
Genitibo edutezkoa	honen	hauen	horren	hori <mark>en</mark>	haren	hai <mark>en</mark>
Soziatiboa	honekin	hau <mark>ekin</mark>	horr <mark>ekin</mark>	hori <mark>ekin</mark>	harekin	hai <mark>ekin</mark>
Destinatiboa	honentzat	hauentzat	horrentzat	horientzat	harentzat	haientzat
Motibatiboa	honegatik	hauengatik	horregatik	horiengatik	hargatik	haiengatik
Instrumentala	honez	hauez	horrez	hori <mark>ez</mark>	harez	hai <mark>ez</mark>

BIZIGABEAK

Inesiboa	honetan	hauetan	horr <mark>etan</mark>	hori <mark>etan</mark>	har <mark>tan</mark>	hai <mark>etan</mark>
Ablatiboa	honetatik	hauetatik	horretatik	hori <mark>etatik</mark>	hartatik	haietatik
Adlatiboa	honetara	hauetara	horretara	hori <mark>etara</mark>	hartara	hai <mark>etara</mark>
Adlatibo bukatuzkoa	hon <mark>etarain</mark> o	hauetaraino	horretaraino	hori <mark>etaraino</mark>	hartaraino	haietaraino
Adlatibo bide zuzenekoa	honetarantz	hauetarantz	horretarantz	horietarantz	hartarantz	haietarantz
Genitibo leku-denborazkoa	honetako	hauetako	horretako	hori <mark>etako</mark>	hartako	hai <mark>etako</mark>
Partitiboa	honetarik	hauetarik	horretarik	hori <mark>etarik</mark>	hartarik	hai <mark>etarik</mark>
Destibatiboa	honetarako	hauetarako	horretarako	horietarako	hartarako	haietarako

BIZIDUNAK

Inesiboa	honengan	hauengan	horrengan	horiengan	harengan	haiengan
Ablatiboa	honengandik	hauengandik	horrengandik	horiengandik	harengandik	haiengandik
Adlatiboa	honengana	hauengana	horrengana	horiengana	harengana	haiengana
Adlatibo bukatuzkoa	honenganaino	hauenganaino	horrenganaino	horienganaino	harenganaino	haienganaino
Adlatibo bide zuzenekoa	honenganantz	hauenganantz	horrenganantz	horienganantz	harenganantz	haienganantz
Adlatibo destinatiboa	honenganako	hauenganako	horrenganako	horienganako	harenganako	haienganako